

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Bra Liv Eksjö

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2025-05-15

Datum

Emma Hartzen och Emil Rucinski

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Brett allmänmedicinskt uppdrag, stor variation i patientunderlag med större andel äldre
- Frågedoktor alla dagar, tillgänglig för att stötta och svara på frågor från ST-läkare
- God kontakt med studierektor och välfungerande studierektorsorganisation
- Teamarbete på "Entrémottagning" med ST- och specialistläkare ihop med undersköterska och sjuksköterska
- Erfarna och engagerade handledare som är måna om att ST-läkarnas arbetsmiljö ska fungera, trots hög belastning med flera vakanser
- ST-läkarna upplever sig delaktiga och används i förbättringsarbete, ex sitta med i ledningsgrupp
- Driven verksamhetschef som arbetar för optimera arbetsmiljö
- Handledare på enheten som också är AT-studierektor
- Balint-grupp erbjuds på ST-träffar
- Specialistkollegium utförs på enheten
- Distriktsköterska som är nationell expert på sår

Svagheter

- Saknas arbetssätt för att ge strukturerad återkoppling på ledarskapsmål; ex återkoppling efter arbete i team, efter undervisning på enheten samt handledning på handledning
- Saknas struktur på enheten för att bedöma ST-läkarnas kompetens kring vetenskapligt förhållningssätt och utveckling vad gäller denna
- Hög andel vakanta specialisttjänster kan komma att riskera ST-utbildningen

Förbättringspotential

- Se över möjligheten att införa journal club
- Återuppta teamarbete för bedömning av bokningsunderlag
- Strukturera upp läkarmöte, låt ST-läkare vara delaktiga och ge dem strukturerad återkoppling
- Förbättra ST-introduktion lokalt genom att specificera denna kopplat till den enskilda mottagningen och sammanför med ST-introduktionen från studierektorsenheten
- Se över möjlighet att införa intern reflektionsgrupp för ST och utbildningsläkare (AT och UL) som efterfrågats av ST vid granskning
- Fortsätt arbetet med att rekrytera specialister i allmänmedicin och värna fortsatt om ST-läkarnas arbetsmiljö

STRUKTUR

A Verksamheten

Bra Liv Eksjö vårdcentral är en stor regiondriven enhet med cirka 19 000 listade invånare. Vårdcentralen ansvarar för barnvårdscentral (BVC), särskilda boenden (SÄBO), SiS-hem samt HVB-hem.

Verksamheten bedrivs på tre enheter, varav två är filialer, samt en närmottagning belägen i en lokal livsmedelsbutik. Vårdcentralen ligger i direkt anslutning till Höglandssjukhuset i Eksjö, med möjlighet till direkttransport av prover till sjukhusets laboratorium.

Patientklientelet består av en blandad befolkning, med en relativt stor andel äldre. Det finns vakanta specialistläkartjänster och ett kontinuerligt behov av stafettläkare för att upprätthålla läkarbemanningen.

Tjänstgöringen bedöms vara tillräckligt allsidig för att uppfylla de krav som målbeskrivningen ställer.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- ☒ Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- ☒ Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- ☐ Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- ☐ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☒ B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

På enheten tjänstgör 8 tillsvidareanställda allmänläkare, vilket motsvarar 7,4 heltidstjänster, 6 ST-läkare, 2 AT-läkare och BT-läkare. Flera vakanta allmänläkartjänster finns och det tjänstgör återkommande stafettläkare på enheten.

Studierektorsorganisationen är välfungerande, med ansvar för fördelning av randningar och en god struktur för ST-utbildningen. Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren gällande ST-utbildningens utformning.

Regelbundna handledarträffar är planerade, men har inte genomförts det senaste året. Vid start av ST får ST-läkaren en introduktion till utbildningen. Denna introduktion erbjuds även handledare och verksamhetschef vid behov.

Föreskrift

- ☒ Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- ☒ Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- ☒ Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- ☒ Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- ☒ Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- ☒ Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- ☒ Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Ändamålsenliga lokaler och adekvat utrustning. Det finns akutrum, gyn/rektorium, öron- och ögonmikroskop, fiberskop och övrig utrustning som behövs för modern primärvård. ST-läkare hartillgång till medicinsk litteratur och databaser för fortbildning och inhämtande av kunskap.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- ☒ Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- ☒ Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.

Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

Studierektorsenheten är välfungerande och ger ett gott stöd till verksamheten. Det finns funktionella och gemensamt framtagna dokument som reglerar specialisttjänstgöringen.

ST-läkarna har nyligen fått i uppdrag att revidera sina individuella utbildningsplaner så att dessa kopplas till respektive delmål och tydliggör hur kompetensvärdering ska genomföras. Planerna bedöms vara tillräckliga enligt gällande föreskrifter.

För närvarande tjänstgör ingen legitimerad läkare med inriktning mot ST på enheten, varför detta avsnitt lämnas tomt.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.

Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.

Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- ☒ Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- ☒ Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- ☒ Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- ☒ Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- ☒ Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- ☒ Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- ☒ I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- ☒ Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- ☐ Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

EHandledning och kompetensbedömning

Varje ST-läkare har en utsedd huvudhandledare med aktuell handledarutbildning. Handledningstiden är schemalagd varje vecka och efterlevs i praktiken.

Kompetensbedömningar genomförs med i förväg överenskomna och välkända metoder, såsom regelbundna medsittningar och journalgranskning. Verksamhetschefen genomför årliga utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Det finns god kunskap inom enheten kring hur ST-läkare som riskerar att inte nå uppsatta mål bör följas upp. Studierektorsenheten har en etablerad rutin för uppföljning av sidotjänstgöring, inklusive skriftlig utvärdering. Denna rutin är relativt ny och ännu inte fullt känd.

Det finns goda möjligheter att få fortlöpande instruktioner av särskild frågedoktor som är särskilt anställd för just denna funktion.

Föreskrift

- ☒ Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- ☒ Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- ☒ Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- ☒ Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- ☒ Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- ☒ Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- ☒ Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- ☒ Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ☐ ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.

Gradering

- ☐ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☒ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser ingår som en integrerad del av ST-läkarnas utbildningsprogram. Fyra timmar per vecka är avsatta för egen studietid.

ST-läkarna deltar i en gemensam ST-utbildning en gång per månad, samordnad av studierektor. Under dessa utbildningsdagar erbjuds både reflektionsgrupper och Balintgrupper.

ST-läkarna medverkar som föreläsare under ST-dagarna och får strukturerad återkoppling från studierektor efter sina presentationer. Regelbundna läkarmöten hålls varje vecka på enheten.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.

ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.

Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.

Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- ☐ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☒ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Kurs i vetenskapligt synsätt och arbete är obligatorisk och organiseras via studierektorsorganisationen. Som en del av sin utbildning förväntas ST-läkarna genomföra ett eget vetenskapligt arbete.

Vetenskapliga frågeställningar diskuteras i viss utsträckning, men det saknas en tydligt strukturerad form för detta. Vi rekommenderar att enheten överväger att införa exempelvis en Journal Club för att främja kontinuerlig vetenskaplig diskussion samt möta kraven i målbeskrivningen från 2021 avseende bedömning av medicinsk vetenskaplig kompetens.

Föreskrift

- ☒ ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ☒ ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ☒ ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- ☒ Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- ☒ Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ☒ Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.

Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.

Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.

C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Det finns goda förutsättningar för ST-läkarna att utveckla både ledarskapskompetens och undervisningsförmåga. De föreläser under ST-dagar och får då strukturerad återkoppling av studierektor, men det saknas motsvarande struktur för återkoppling på hemkliniken.

Inom verksamheten finns flera goda exempel på medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete, såsom "Entrémottagningen". Dock får ST-läkarna inte återkoppling kopplad till specifika ledarskapssituationer, utan mer generellt, till exempel i samband med att man håller Specialistkollegium.

ST-läkarna har erfarenhet av att handleda, men har inte fått handledning i själva handledarrollen. Här skulle man kunna låta handledaren vara med vid handledningstillfälle eller använda sig av video. Åtgärd krävs. Handlingsplan inkommen, gradering justerad till C.

Föreskrift

- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ☒ ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ☐ ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ☐ ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- ☒ Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- ☐ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☒ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

HANDLINGSPLAN

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med följande handlingsplan.

H. Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Planerad åtgärd

ST läkare bokas in att ansvara för redovisning/undervisning av vetenskaplig artikel i samband med läkarmöten. Direkt efter redovisningen ges konstruktiv återkoppling av läkarkollegor och verksamhetschef. Återkoppling även av handledare vid nästkommande inbokad handledning. ST läkare bemannar Entrémottagningen (akuta patienter som bokas in samma dag) tillsammans med AT läkare och i samband med patientbesök handleder/undervisar ST läkaren AT läkarna.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

Augusti - december 2025.

Ansvarig för genomförandet

Medicinsk rådgivare Miriam Todd

Datum för uppföljning

20251201

Ansvarig för uppföljningen

Verksamhetschef Magdalena Fritzson

H. Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Planerad åtgärd

ST läkare ansvarar för läkarstuderandes planering och handledning. ST handledare är med vid läkarstuderandes mitt och slutbedömning tillsammans med ST läkaren och vid nästkommande handledning ges återkoppling av ST läkarens handledning och bedömning. I slutet av ST placering ta rollen som "Frågedoktor" tillsammans med senior läkare. Frågedoktor funktionen på vårdcentralen är ett stöd för alla professioner samt för utbildnings läkare. Denna funktion bemannas måndag - fredag kl. 8-16.

Datum när åtgärden ska vara genomförd

Augusti - december 2025 efter avslutade läkarstudent placeringar

Ansvarig för genomförandet

Medicinsk rådgivare Miriam Todd

Datum för uppföljning

20251201

Ansvarig för uppföljningen

Verksamhetschef Magdalena Fritzson